

DFIȘA DISCIPLINEI

Teologia patristică și importanța teologiei post-patristice în școlile de gândire contemporană

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Greco-Catolică
1.3 Departamentul	Școala Doctorală de Teologie și Științe Religioase
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Doctorat
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Doctorat în Teologie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	KDR0009 Teologia patristică și importanța teologiei post-patristice în școlile de gândire contemporană						
2.2 Titularul activităților de curs	Lector univ. dr. habil. Călin Ioan Dușe						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lector univ. dr. habil. Călin Ioan Dușe						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DOp.

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	36	Din care: 3.5 curs	24	3.6 seminar/laborator	12
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					48
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					32
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și traduceri					25
Tutoriat					3
Examinări					4
Alte activități: -					27
3.7 Total ore studiu individual	139				
3.8 Total ore pe semestru	175				
3.9 Numărul de credite	7				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	• Nu este cazul
4.2 de competențe	• Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> Ecran de proiecție, videoproiector, laptop, flipchart, sistem audio. Frecventarea cursului în proporție de 70 %.
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> Sală dotată cu tablă, ecran de proiecție, videoproiector, laptop. Prezența și intervențiile la seminar, preluarea temei de seminar, elaborarea și susținerea seminarului, predarea la timpul stabilit.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	1. Familiarizarea cu viața, scrierile și învățăturile Sfinților Părinți din perioada patristică și post-patristică, ca mărturii privilegiate, ale Tradiției vii și constante a Bisericii. 2. Remarcarea trăsăturilor prin care Sfinții Părinți sunt desemnați drept permanent actuali în viața Bisericii. 3. Să deprindă capacitatea de a argumenta principiile și valorile teologiei patristice și post-patristice în raport cu filosofia, gândirea științifică și fenomenele culturale contemporane. 4. Să dobândească capacitatea de înțelegere a complexității și provocărilor temelor de teologie patristică și post-patristică. 5. Capacitatea de a realiza o cercetare într-una din direcțiile teologiei patristice și post-patristice.
Competențe transversale	1. Să își formeze deprinderea de a folosi scrierile Sfinților Părinți la problemele teologice contemporane într-o manieră interdisciplinară. 2. Competența efectuării unor analize istorico-culturale care să reunească date specifice legate de evoluția teologiei patristice și post-patristice în diferite contexte culturale. 3. Competența efectuării unor prognoze privitoare la contactul dintre religii și confesiuni diferite, ținând cont de faptul că Scrierile Sfinților Părinți stau la fundamentul teologiei creștine, care a fost elaborată pe baza aprofundării Sfintei Scripturi de către Sfinții Părinți din primele VIII secole. 4. Să demonstreze capacitatea de sistematizare în context interdisciplinar.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

8. Conținuturi

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cunoașterea și evaluarea temelor de teologie patristică și post-patristică în școlile de gândire contemporană. Cunoașterea și aprofundarea operelor Sfinților Părinți din perioada patristică și post-patristică.
7.2 Obiectivele specifice	Cunoașterea acestor teme în orizontul stadiului actual al cercetărilor. Însușirea unei metodologii de cercetare interdisciplinară. Dobândirea instrumentarului necesar cercetării teologice actuale și a dialogului cu alte școli de gândire teologică contemporană.

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
CURS 1. Patrologia. Noțiuni introductive: obiect de studiu; autoritatea doctrinară a Părinților Bisericii; rezumat istoric al disciplinei; perspective post-conciliare (Vatican II).	Prelegere / expunere, prezentare, explicații, exemplificări.	
CURS 2. Actualitatea Sfinților Părinți și scriitorilor bisericești din perioada Apostolici și Apologetilor creștini.	Prelegere, exemplificări	
CURS 3. Sfinții Părinți Răsăriteni din perioada de aur.	Prelegere, exemplificări	
CURS 4. Sfinții Părinți Apuseni din perioada de aur.	Prelegere, exemplificări	
CURS 5. Creștinismul și cultura profană din primele cinci secole creștine. Sfinții Părinți în calitate de educatori.	Prelegere, exemplificări	
CURS 6. Actualitatea teologiei Sfinților Părinți Răsăriteni.	Prelegere, exemplificări	
CURS 7. Actualitatea teologiei Sfinților Părinți Apuseni.	Prelegere, exemplificări	
CURS 8. Contribuția Sfinților Părinți Răsăriteni la dezvoltarea și precizarea teologiei hristologice.	Prelegere, exemplificări	
CURS 9. Contribuția Sfinților Părinți Apuseni la dezvoltarea și precizarea teologiei hristologice.	Prelegere, exemplificări	
CURS 10. Contribuția Sfinților Părinți Răsăriteni la dezvoltarea mariologiei.	Prelegere, exemplificări	
CURS 11. Contribuția Sfinților Părinți Apuseni la dezvoltarea mariologiei.	Prelegere, exemplificări	
CURS 12. Reprezentanți mai importanți ai teologiei mistice Răsăritene.	Prelegere, exemplificări	
CURS 13. Reprezentanți mai importanți ai teologiei mistice Apusene.	Prelegere, exemplificări	
CURS 14. Aplicațiile teologiei post-patristice în gândirea teologică contemporană. Concluzii.	Prelegere, exemplificări	

Bibliografie

ALBERIGO, G. (și colectiv), *Les Conciles oecuméniques*, Tome I: *L'Histoire* [trad. din l. italiană de J. Mignon], Cerf, Paris 1994.

BUDA, Daniel, PODARU, Adrian, Coordonatori, Stelian Pașca-Tușa | Cătălin-Emanuel Ștefan | Bogdan Negrea Gabriel Noje | Ioan Popa-Bota | Bogdan Șopterean, *Patrologia în cercetarea teologilor ortodocși români*, vol. 3, Siteză tematică -ghid bibliografic -, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2022.

COMAN, Ioan G: *Patrologie*, vol. 1, EIBMBOR, București, 1984.

IDEM, *Patrologie*, vol. 2 EIBMBOR, București, 1985.

IDEM, *Patrologie*, vol. 3 EIBMBOR, București, 1988.

IDEM, „Și Cuvântul Trup s-a făcut”. *Hristologie și mariologie patristică*, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1993.

DI BERARDINO, Angelo [coord.]: *Dizionario patristico e di antichità cristiane*, 2 vol., Marietti, Casale Monferrato 1983.

DUȘE, Călin Ioan, *Imperiul Roman și creștinismul în secolul I*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2023.

IDEM, *Imperiul Roman și creștinismul în timpul Sfântului Ignatie Teoforul, Episcopul Antiohiei*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca 2022.

IDEM, *O minte sănătoasă într-un corp sănătos - Mens sana in corpore sano*, Ediția a doua revăzută și adăugită, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca 2022.

IDEM, *EASTERN MONASTICISM FROM ITS INCEPTION UNTIL THE 10TH CENTURY*, în: *Analele Universității din Craiova. Istorie*, Anul XXVII, Nr. 2(42)/2022, pp. 7-20.

IDEM, *Imperiul Bizantin de la fondarea sa și până la sfârșitul Dinastiei Macedonene 330-1056*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca 2021.

IDEM, *Imperiul Roman și creștinismul în timpul Sfântului Clement Romanul*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca 2020.

IDEM, *Sfântul Vasile cel Mare, un precursor al învățământului modern*, în: Vol. *Sapientia et Scientia Theologica: In honorem Renzo Lavatori per l'80 genetliaco* / prefazione di Sua Eccellenza Rev. ma Virgil Bercea; a cura di Anton Rus e Alberto Castaldini, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca 2018, pp. 186-211.

IDEM, *Teologia Cristologica dei Padri Apostolici*, în *Spe Salvi* credința, încrederea și speranța: istorie și prognoze, Simpozionul Internațional Școala Ardeleană, Oradea, 6-8 octombrie, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2017, pp. 44-52.

IERÓTHEOS, MITROPOLIT AL NAPFAKTOSULUI, *Teologia post-patristică și experiența bisericească a Sfinților Părinți*, traducere din limba greacă de Tatiana Petrache, Editura Sofia, București, 2019.

IOAN I. ICĂ, Jr., *Canonul Ortodoxiei I. Canonul apostolic al primelor secole*, Editura Deisis/Stavropoleos, Sibiu, 2008.

IDEM, *Canonul Ortodoxiei I Sinodul VII Ecumenic Definind dogmatic icoanele*, Editura Deisis, Sibiu, 2020.

IDEM, *Canonul Ortodoxiei II Sinodul VII Ecumenic Definind dogmatic orthodoxia*, Editura Deisis, Sibiu, 2020.

MIGNE, Jean-Paul (accurante): *Patrologiae cursus completus. Series graeca*, 167 vol.; *Series latina*, 222 vol., Paris 1868- .

MORESCHINI, Claudio-NORELLI, Enrico: *Istoria literaturii creștine vechi grecești și latine*, vol. I: *De la Apostolul Pavel la Constantin cel Mare*, vol. II/1: *De la Conciliul de la Niceea la începuturile Evului Mediu* [trad. de H. Stănciulescu și G. Sauciu], Editura Polirom, Iași, 2001; 2004.

PADOVESE, Luigi: *Introdúcere în teologia patristică* [titlul original: *Introduzione alla teologia patristica*, Edizioni Piemme, Casale Monferrato 1992, Editura Buna Vestire, Blaj 2003.

PAPADOPOULOS, Prof. Dr. Stylianos G, *Patrologie*, vol. I, II, Editura Bizantină, București, 2006.

PELIKAN, Jaroslav: *Tradiția creștină. O istorie a dezvoltării doctrinei. I: nașterea tradiției universale (100-600)*, Polirom, Iași, 2004. 2005, 2006, 2008.

QUASTEN, Johannes: *Initiation aux Pères de l'Église*, vol. I, II și III (trad. din engleză de J. Laporte), Cerf, Paris 1955; 1958; 1962.

VOICU, Constantin: *Patrologie*, vol. I, II, II, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București. 2009, 2010.

VOICU, Constantin, COLDA, Lucian-Dumitru, *Patrologie I, II, III*, Editura Basilica, București, 2015.

VON CAMPENHAUSEN, Hans: *Părinții greci ai Bisericii; Părinții latini ai Bisericii*, 2 vol. [trad. din l. germană de Maria M. Anghelescu], Humanitas, București 2005.

ALBERIGO, G. (și colectiv), *Les Conciles oecuméniques*, Tome I: *L'Histoire* [trad. din l. italiană de J. Mignon], Cerf, Paris 1994.

«Collana Testi Patristici», Editrice Città Nuova, Roma

«Părinți și scriitori bisericești» (colecția), Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București. 1979-

«Sources Chrétiennes» (colecția) 465 vol., Cerf, Paris 1948-.

<http://www.new-advent.org/fathers/html/>

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații.
S. 1: Prezentarea temelor, a modului de desfășurare și a metodologiei seminarului. Indicarea principalelor repere bibliografice pentru fiecare temă.	Prezentare, explicații, aplicații.	Doctorandul se documentează și lucrează independent
S. 2: Scrieri reprezentative din perioada Părinților Apostolici și din marile teme ale literaturii apologetice.	Prezentare și dezbateri	
S. 3: Școala teologică alexandrină. Simboluri de credință din primele trei secole.	Prezentare și dezbateri	
S. 4: Școala teologică antiohiană.	Prezentare și dezbateri	
S. 5: Sfinții Părinți precursori ai pedagogiei și culturii moderne.	Prezentare și dezbateri	
S. 6: Scrieri cu tematică pedagogică la Sfinții Părinți și scriitorii bisericești.	Prezentare și dezbateri	
S. 7: Clement Alexandrinul, <i>Pedagogul</i> ; Sfântul Vasile cel Mare, <i>Omilia a XIII-a, Către tineri</i> .	Prezentare și dezbateri	
S. 8: Sfântul Ioan Gură de Aur, <i>Despre slava deșartă și cum trebuie să își crească părinții copiii</i> ; Sfântul Grigore din Nazianz/Teologul, <i>Epistole cu privire la educația lui Nicobulos</i> .	Prezentare și dezbateri	
S. 9: Sfântul Ieronim, <i>Epistole cu privire la educația tinerelor fete</i> ; Sfântul Augustin, <i>Despre catehizarea începătorilor în credință</i> .	Prezentare și dezbateri	

S. 10: Actualitatea teologiei Sfinților Părinți Răsăriteni, opere reprezentative.	Prezentare și dezbateri	
S. 11: Actualitatea teologiei Sfinților Părinți Răsăriteni, opere reprezentative.	Prezentare și dezbateri	
S. 12: Reprezentanți mai importanți ai teologiei mistice Răsăritene opere reprezentative.	Prezentare și dezbateri	
S. 13: Reprezentanți mai importanți ai teologiei mistice Apusene, opere reprezentative.	Prezentare și dezbateri	
S. 14: Concluzii, rezumat, evaluarea seminarului.	Prezentare și dezbateri	

Bibliografie

ALBERIGO, G. (și colectiv), *Les Conciles oecuméniques*, Tome I: *L'Histoire* [trad. din l. italiană de J. Mignon], Cerf, Paris 1994.

BUDA, Daniel, PODARU, Adrian, Coordonatori, Stelian Pașca-Tușa | Cătălin-Emanuel Ștefan | Bogdan Negrea Gabriel Noje | Ioan Popa-Bota | Bogdan Șopterean, *Patrologia în cercetarea teologilor ortodocși români*, vol. 3, Siteză tematică - ghid bibliografic -, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2022.

COMAN, Ioan G: IDEM., *Patrologie*, vol. 1, EIBMBOR, București, 1984.

IDEM, *Patrologie*, vol. 2 EIBMBOR, București, 1985.

IDEM, *Patrologie*, vol. 3 EIBMBOR, București, 1988.

IDEM, „Și Cuvântul Trup s-a făcut”. *Hristologie și mariologie patristică*, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1993.

DI BERARDINO, Angelo [coord.]: *Dizionario patristico e di antichità cristiane*, 2 vol., Marietti, Casale Monferrato 1983.

DUȘE, Călin Ioan, *Imperiul Roman și creștinismul în secolul I*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2023.

IDEM, *Imperiul Roman și creștinismul în timpul Sfântului Ignatie Teoforul, Episcopul Antiohiei*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca 2022.

IDEM, *O minte sănătoasă într-un corp sănătos - Mens sana in corpore sano*, Ediția a doua revăzută și adăugită, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca 2022.

IDEM, *EASTERN MONASTICISM FROM ITS INCEPTION UNTIL THE 10TH CENTURY*, în: *Analele Universității din Craiova. Istorie*, Anul XXVII, Nr. 2(42)/2022, pp. 7-20.

IDEM, *Imperiul Bizantin de la fondarea sa și până la sfârșitul Dinastiei Macedonene 330-1056*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca 2021.

IDEM, *Imperiul Roman și creștinismul în timpul Sfântului Clement Romanul*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca 2020.

IDEM, *Sfântul Vasile cel Mare, un precursor al învățământului modern*, în: Vol. *Sapientia et Scientia Theologica: In honorem Renzo Lavatori per l'80 genellio* / prefazione di Sua Eccellenza Rev. ma Virgil Bercea; a cura di Anton Rus e Alberto Castaldini, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca 2018, pp. 186-211.

IDEM, *Teologia Cristologica dei Padri Apostolici*, în *Spe Salvi* credința, încrederea și speranța: istorie și prognoze, Simpozionul Internațional Școala Ardeleană, Oradea, 6-8 octombrie, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2017, pp. 44-52.

IOAN I. ICĂ, Jr., *Canonul Ortodoxiei I. Canonul apostolic al primelor secole*, Editura Deisis/Stavropoleos, Sibiu, 2008.

IDEM, *Canonul Ortodoxiei I Sinodul VII Ecumenic Definind dogmatic icoanele*, Editura Deisis, Sibiu, 2020.

IDEM, *Canonul Ortodoxiei II Sinodul VII Ecumenic Definind dogmatic orthodoxia*, Editura Deisis, Sibiu, 2020.

MIGNE, Jean-Paul (accurante): *Patrologiae cursus completus. Series graeca*, 167 vol.; *Series latina*, 222 vol., Paris 1868- .

MORESCHINI, Claudio-NORELLI, Enrico: *Istoria literaturii creștine vechi grecești și latine*, vol. I: *De la Apostolul Pavel la Constantin cel Mare*, vol. II/1: *De la Conciliul de la Niceea la începuturile Evului Mediu* [trad. de H. Stănculescu și G. Sauciu], Editura Polirom, Iași, 2001; 2004, *Istoria Literaturii Creștine Vechi Grecești și Latine*, II/2, Traducere de Hanibal Stănculescu, Editura, Polirom, Iași, 2004.

PADOVESE, Luigi: *Introdúcere în teologia patristică* [titlul original: *Introduzione alla teologia patristica*, Edizioni Piemme, Casale Monferrato 1992, Editura Buna Vestire, Blaj 2003.

PAPADOPOULOS, Prof. Dr. Stylianos G, *Patrologie*, vol. I, II, Editura Bizantină, București, 2006.

PELIKAN, Jaroslav: *Tradiția creștină. O istorie a dezvoltării doctrinei. I-VI: nașterea tradiției universale (100-600)*, Polirom, Iași, 2004, 2005, 2006, 2008.

QUASTEN, Johannes: *Initiation aux Pères de l'Église*, vol. I, II și III (trad. din engleză de J. Laporte), Cerf, Paris 1955; 1958; 1962.

VOICU, Constantin: *Patrologie*, vol. I, II, II, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București. 2009, 2010.

VOICU, Constantin, COLDA, Lucian-Dumitru, *Patrologie I, II, III*, Editura Basilica, București, 2015.

VON CAMPENHAUSEN, Hans: *Părinții greci ai Bisericii; Părinții latini ai Bisericii*, 2 vol. [trad. din l. germană de Maria M. Anghelescu], Humanitas, București 2005.

PĂRINȚI ȘI SCRITORI BISERICEȘTI Serie Nouă Vol. 16, *Scrieri cu tematică pedagogică*, Editura Basilica, București, 2016.

Părinți și scriitori bisericești, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1979- Collana Testi Patristici, Editrice Città Nuova, Roma.

Sources Chrétiennes (colecția) 465 vol., Cerf, Paris 1948-.

<http://www.new-advent.org/fathers/html/>

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținuturile disciplinei sunt coroborate cu așteptările comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori din domeniul programului.
- Conținuturile disciplinei răspund exigențelor parohiei, fișei postului de muncă din domeniul bisericesc, educativ, caritativ, catehetic sau formativ și voluntariat.
- Stăpânirea metodologiei cercetării din domeniul teologiei contemporane și al științelor umaniste.
- Conținutul disciplinei este în concordanță cu rezultatele cercetărilor recente.
- Disciplina este coroborată cu așteptările și standardele profesionale stabilite de comunitatea cercetătorilor din domeniul teologiei și a științelor religioase.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Însușirea conținuturilor Subiectele pentru examen vor fi alese din cadrul tematicii prezentate la curs. <ul style="list-style-type: none"> • verificarea gradului de sistematizare și de utilizare a limbajului de specialitate • coerența logică a meta-analizelor și stăpânirea metodologiilor cercetării 	Examen scris final Examenul scris va dura 2 ore.	60 %
10.5 Seminar/ laborator	Participarea activă la dezbateri. Elaborarea lucrării scrise Pentru a fi luată în considerare nota de la seminar este necesară obținerea notei de trecere la examenul scris final de la sfârșit de semestru. Prezentare temă de seminar Participarea activă la seminar	Evaluarea participării active la dezbateri. Evaluarea lucrării scrise Prezentarea la examenul final este condiționată de întocmirea lucrării de seminar, pe temele propuse de titularul cursului, dar și de predarea acestuia titularului de curs - în format electronic pe e-mail (calin.duse@ubbcluj.ro ; calin_duse@yahoo.com).	10 % 30%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> • Însușirea materialului de învățat. • Probarea dezvoltării competențelor specifice acumulate (profesionale, transversale). • Finalizarea lucrării de seminar. • Obținerea a minimum nota 5 (atât la evaluare examenului scris, cât și la evaluarea seminarului) Utilizarea conceptelor de specialitate și metodologiei cercetării într-o manieră corectă și adaptată unui studiu inter-disciplinar			

Data completării
01.03.2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în școala doctorală

Semnătura directorului școlii doctorale